

Kokous 38 (5.10.2022)

Aika: 5.10.2022 klo 13.00–15.08

Paikka: Kansalliskirjaston kokoushuone Collan (C222) sekä Microsoft Teams -etäkokousta

Osallistujat: Ilkka Haataja (Taideyliopiston kirjasto, Sibelius-Akatemia), Ilona Heinonen (Tampereen kaupunginkirjasto), Anna Kanerva Lamppu (Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjasto), Tapani Moisio, sihteeri (Kansalliskirjasto), Milja Vanhanen (Yle Arkisto)

Etänä: Anu Sormunen (Jyväskylän kaupunginkirjasto), Tommi Viitamies (Helsingin kaupunginkirjasto, poistui klo 14.53), Tuuli Äärilä, puheenjohtaja (Kirjastopalvelu)

1. Ajankohtaista

Puheenjohtajien kokous 13.9.2022

[Kansallisten kuvailun asiantuntijaryhmien puheenjohtajien kokous](#) järjestettiin 13.9.2022.

Käytiin läpi kokouksen antia.

2. Kuvailukysymykset

2.1. Vastuullisuustiedot kentässä 250

Sähköpostitse saapunut kysymys:

Löysin ihmetystä herättävän esimerkin yleisestä RDA-sovellusohjeesta koskien vastuullisuusmerkintää painostietojen kentässä 250. Ensin siellä ohjeistetaan yleisesti laittamaan vastuullisuusmerkinnöt osakenttään #b, aivan kuten musiikin RDA-ohjeissa. Mutta sitten puhutaan nuottijulkaisuista:

"Nuottijulkaisussa oleva vastuullisuusmerkinnön sisältävä julkaisumuotomerkintö merkitään 245-kenttään.

245 10 #a Concerto per flauto ed orchestra da camera / #c Krzysztof Penderecki ; Klavierauszug von Claus-Dieter Ludwig."

Tämä on ristiriidassa Musiikin RDA-sovellusohjeen kanssa, jossa ohjeistetaan yksiselitteisesti merkitsemään painostietoihin liittyvät vastuullisuusmerkinnöt kenttään 250 #b. Mahtaako kyseessä olla vanhentunut esimerkki? Siellä kun mainitaan vähän myöhemmin myös kenttä 254, joka ei ole enää käytössä.

- Kumean ohje ja esimerkki nuottijulkaisun julkaisumerkintöön sisältyvän vastuullisuusmerkinnön merkitsemisestä sekä kentästä 254 on vanhentunut. Pyydetään Kumeaa poistamaan vanhentuneet ohjeet ja esimerkit.

2.2. Soitonoppaan pääkirjaukset

Sähköpostitse saapunut kysymys:

Onko Muusalla jotain linjauksia siitä, kuinka valitaan pääkirjaus soitonoppaisiin, joihin liittyy erillinen säestysvihko? Eli käytetäänkö samaa "soitonoppaan tekijää" myös niissä pääkirjauksena? (Minä käyttäisin, koska se on osa tuota soitonopasta, vaikkakin erillinen vihko).

Esimerkki:

Lauri Hämäläinen: Violin friends : piano part. 1B
isbn: 979-8-619706-48-2

KiPa:lta ei ole vielä tullut tietuetta, mutta Tampere on tehnyt tästä Melindaan tietueen. Siinä Hämäläinen ei ole 100-kentässä, pääkirjaus on nimekkeellä.

- Keskusteltiin, mikä oikeastaan on teos tässä tapauksessa. Sovittiin, että tutkitaan kyseisiä aineistoja tarkemmin ja palataan asiaan seuraavassa kokouksessa.

2.3. Rinnakkaisnimekkeet

Sähköpostitse saapunut kysymys:

Olen kysynyt tätä aiemminkin ja saanut vastauksen (alla), mutta silti asia vaivaa:

Nuoteissa on monesti sellainen nimeke, että on kirjoitettu isolla esim. "Sonata" tai "Concerto" ja pienemmällä, mille kokoonpanolle teos on. Kokoonpano ilmoitetaan usein vähintään kahdella kielellä, esim. saksaksi ja englanniksi. Koska ohjeiden mukaan vaikkapa "Sonata" ei yksinään riitä päänimekkeeksi, vaan kokoonpano käsitellään osana päänimekettä, toistetaanko tuo "Sonata" rinnakkaisnimekettä tehtäessä vai ei? Merkitäänkö siis
#a Sonata for violoncello and piano = #b Sonata für Violoncello und Klavier
vai
#a Sonata for violoncello and piano = #b für Violoncello und Klavier?

Sonata toistetaan eli ensimmäinen vaihtoehto on oikea. RDA-kuvailun periaatteena on, että nimekkeet muodostetaan "kielellisesti mielekkäiksi kokonaisuuksiksi".

Tässä aiemmassa esimerkissäni jäi ehkä huomaamatta, että "sonaatti" on saksaksi Sonate, ja siksi "Sonata für Violoncello und Klavier" on sekoitus englantia ja saksaa. Onko se silloin "kielellisesti mielekäs kokonaisuus"? Havainnollisempi esimerkki tässä: Nuotissa lukee isolla puolaksi "I Konzert B-dur KV 207", sen alla pienemmällä kokoonpano puolaksi, italiaksi saksaksi ja englanniksi. Näillä ohjeilla kenttään 245 tulisi seuraavaa:

⌘a I koncert B-dur KV 207 na skrzypce i orkiestr = ⌘b I koncert B-dur KV 207 per violino e orchestra = I koncert B-dur KV 207 für Violine und Orchester = I koncert B-dur KV 207 for violin and orchestra.

Ei näytä minusta oikein hyvältä, mutta onko muuta vaihtoehtoa? Rinnakkaisnimekkeitten jättäminen pois ei ole mielestäni hyväksyttävä ratkaisu. Tämä on hyvin yleinen tilanne nuoteissa, joten haluaisin varmuuden asiasta.

- RDA (2.3.3.4) ohjeistaa esityskokoonpanon, sävellajin tms. merkitsemisestä rinnakkaisessa päänimekkeessä näin:
 - Jos:
tiedonlähde sisältää päänimekkeen osana pidettävät tiedot esityskokoonpanosta, sävellajista, sävellysajankohdasta ja/tai järjestysnumerosta (katso 2.3.2.8.1)
ja
nämä tiedot on esitetty useammalla kielellä ja/tai kirjoitusasulla [po. kirjoitusjärjestelmällä]
silloin:
nämä tiedot merkitään rinnakkaisen päänimekkeen osana. Nämä tiedot merkitään kuvailuun tiedonlähteessä esiintyvässä muodossa.
- Tieto esityskokoonpanosta katsotaan tällaisessa tapauksessa siis osaksi rinnakkaista päänimekettä. Jos rinnakkaisella päänimekkeellä ei ole erillistä sävellystyyppin nimestä koostuvaa osaa, katsotaan päänimekkeen osana oleva sävellystyyppin nimi myös rinnakkaisen päänimekkeen osaksi. Jotta rinnakkainen päänimeke tulee merkityksi kuvailuun kokonaisuudessaan, toistetaan sävellystyyppin nimi rinnakkaisen päänimekkeen yhteydessä. Aiempi vastaus on siis edelleen pätevä.
- Lisätään asiaa havainnollistavia esimerkkejä musiikin RDA-sovellusohjeeseen.

2.4. Kenttä 382

Sähköpostitse saapunut huomio:

Melindassa löysin tällaisen sovelluksen 382-kentän käytöstä:

\$aviulu\$n1, 2\$s1, 2\$2seko

Viulun soitonopas, jossa osassa harjoituskappaleita on 2 viulua.
(FI-MELINDA)018096453
Violin ABC.\$nBook G3,\$pFourth position /\$cGéza Szilvay.

- Mainittu 382-kentän käyttötapo ei ole olemassa olevien ohjeiden mukainen. 382-kenttää voi toistaa, joten yhden ja kahden viulun kokoonpanot voidaan merkitä erillisiin kenttiinsä.
- Lisätään musiikin RDA-sovellusohjeeseen esimerkki 382-kentän toistamisesta. Lisätään myös esimerkki osittaisen kokoonpanon merkitsemisestä.

2.5. 008-kenttä Szilvay

Sähköpostitse saapunut huomio:

(FI-MELINDA)018096453
Violin ABC.\$nBook G3,\$pFourth position /\$cGéza Szilvay.

Kentän 008 merkkipaikkaan [21] on koodattu äänet, arvona "e". Ei kai kuuluisi olla, kun ei ole erillisiä stemmoja. On soitonopas, niin ei myöskään ole kyse julkaisusta, jossa olisi vain jonkin teokseen stemmat, " äänet".

- 008-kentän merkkipaikan arvo on kyseisessä tietueessa virheellinen. Oikea arvo olisi # - Ei ääniä tai ei määriteltä.

3. Seuraavat kokoukset

Sanastokokous ke 19.10.2022 klo 12–13 etäyhteydellä

Seuraava varsinainen kokous ke 2.11.2022 klo 10–12 Kansalliskirjastossa